

TILLÄMPNINGEN AV BEGRÄNSNINGAR FÖR ANVÄNDNINGEN AV TRÄ IMPREGNERADE MED ARSENIK

Kasserat arsenikbehandlat trä får återanvändas endast för specifika begränsade användningar. Begränsningarna har utfärdats för att förhindra hälso- och miljörisker förorsakade av arsenik.

Kort beskrivning av begränsningarna för användningen av arsenikföreningar och med sådana impregnerat trävirke:

- Arsenikhaltiga träskyddsmedel (CCA-impregneringsmedel) får inte användas för impregnering av trä. Trävirke, som behandlats med arsenikimpregneringsmedel, kan inte importeras, säljas eller bortskaffas kostnadsfritt annat än för yrkesmässig eller industriell användning, med förbehåll för begränsningarna nedan. Begränsningar gäller också överlämning av arsenikbehandlat virke för återanvändning.
- Den som levererar trä för återanvändning måste markera det individuellt med texten "Vain ammattimaiseen ja teollisuuskäyttöön, sisältää arseenia." "Endast för användning i industrianläggningar och för yrkesmässigt bruk. Innehåller arsenik."
- Med CCA-impregneringsmedel behandlat trä får dock endast användas yrkesmässigt eller industriellt, om det använda träets hållfasthet är nödvändig för säkerheten för människa eller boskap och om det är osannolikt att träet kommer i hudkontakt under sin användningstid. Sådana tillåtna tillämpningar kan bl.a. utgöras av bärande träkonstruktioner i lantbruksbyggnader, broar och brokonstruktioner, fundament och stödkonstruktioner.
- Trä som behandlats i de ovan avsedda tillämpningarna får aldrig användas i konstruktioner inom bostadsområden eller hushåll och inte heller inom lantbruket förutom i vissa undantagsfall, såsom de nämnda bärande träkonstruktionerna. Användningen är också alltid förbjuden i fall, där det behandlade trävirke kan komma i kontakt med näringsmedel för människor och djur.
- I bruk varande med CCA-impregneringsmedel behandlat trä kan lämnas kvar på platsen fram till slutet av träets brukstid. Efter den tiden får avfallsvirket inte lämnas kvar på platsen utan träet måste forslas till vederbörlig avfallshantering.
- Som avfall utgör arsenik impregnerat trä farligt avfall och får endast överlätas åt mottagare som erhållit godkännande enligt miljöskyddslagen (527/2014) eller avfallslagen (646/2011).

I princip är det förbjudet att åter överlåta impregnerat trä till marknaden eller att använda sådant enligt kommissionens förordning (EG) nr 1907/2006 fastsättning XVII punkt 19. Arsenikbehandlat trä som tagits ur bruk kan ändå överlåtas till legitima användningsområden beskrivna i punkt 1 i denna anvisning.

Det ur bruk tagna virket kan lämpa sig direkt för återanvändning eller utgöra farligt avfall på grund av sina egenskaper, men efter modifieringsåtgärder, såsom avlägsnande av murkna delar, lämpa sig som produkt för återanvändning. Om träet inte återanvänds utgör det farligt avfall. I punkt 3 i denna anvisning beskrivs återanvändning och bortskaffande av trä som innehåller arsenik.

1. Tillåtna och förbjudna användningsområden för trä innehållande arsenik

Det är i princip förbjudet att till marknaden åter upplåta arsenikhaltigt trä eller att använda sådant. Med CCA-impregneringsmedel behandlat arsenikhaltigt trä kan likväl överlåtas för yrkesmässigt eller industriellt bruk, om träets strukturella hållfasthet av säkerhetsskäl anses nödvändig för människor eller boskap och om det är osannolikt att människan kommer i hudkontakt med det impregnerade träet under dess användningstid, för användning på följande områden (listan är uttömmande):

1. bärande träkonstruktioner i offentliga byggnader, jordbruks- och kontorsbyggnader samt industrianläggningar
2. broar och broverk
3. konstruktionsvirke i sötvatten eller bräckt vatten, t.ex. bryggor och broar
4. bullerskydd
5. lavinskydd
6. skyddsräcken och skyddsbarriärer vid vägar, anordningar för trafikstyrning och för krockskydd i trafiken
7. stolpar av barkat rundvirke av barrträd till stängsel för kreatursbesättningar
8. konstruktioner för skydd mot jordras
9. stolpar för överföring av el, telekommunikationer och belysning
10. järnvägssyllar i marken.

Oberoende av användningsområde får CCA-impregnerat trä likväl inte användas i konstruktioner som används inom bostadsområde eller hushåll. Bostadsområden inkluderar också sommarstugors gårdsplaner. Även inom lantbruket är användningen förbjuden med undantag för bärande trädstrukturer i jordbruksbyggnader och barkade barrträdstolpar i boskapsstängslen. Vid användning av behandlat trä i dessa objekt inom lantbruket ska, förutom de ovan nämnda begränsningarna, också beaktas att behandlat trä inte får komma i kontakt med produkter eller mellanprodukter avsedda som föda för människor eller djur. Djur får inte heller komma åt att gnaga på CCA-impregnerade stolpar i boskapsstängslen.

1.1. Yrkesmässigt eller industriellt bruk

Yrkesmässig användare är den, som i sitt yrke behöver CCA-impregnerat trä i ovannämnda användningsområden. Sådana yrkesmässiga användare är exempelvis byggföretag och yrkesmässiga byggare med FO-nummer, yrkesmässiga byggare inom offentliga samfund, såsom kommuner och församlingar. Också innehavare av stolpnät (företag) och stolpnätsentreprenörer utgör i förordningen avsedda professionella. Yrkesmässiga användaren måste ha ett FO-nummer, men numret är inte enbart en indikation på yrkesmässig användning.

Träleverantören måste se till att den yrkesmässiga användaren har kunskap om säker användning av virket. Överlåtelse av CCA-impregnerat trä till offentlig användning eller exempelvis till självbyggare är förbjudet. I tveksamma fall ska säljare av CCA-impregnerat trä begära att köparen uppvisar intyg över yrkesmässigt bruk.

1.2. Strukturell hållfasthet

Enligt del "B2 Bärande konstruktioner" i Finlands byggbestämmelsesamling skall byggnadsmaterial och -tillbehör, som används i bärande konstruktioner, lämpa sig för användningsobjektet och de bör ha tillräckligt höga hållfasthets- och hållbarhetsegenskaper. I del B2 finns också bestämmelser gällande konstaterande av dugligheten för konstruktioner. Nödvändigheten av ett kemiskt skydd beträffande rötskydd av bärande träkonstruktioner bestäms i [Finlands byggbestämmelsesamling](#). Enligt dess anvisning "B10 Träkonstruktioner" används träprodukter skyddade enligt minst den nordiska träskyddsklassen A (dvs. exempelvis med CCA typ C-impregneringsmedel), när en som

permanent avsedd bärande konstruktion hör till den i konstruktionsanvisningen definierade fukt-klass 4 (mark- och vattenfukt, motsvarar UC4 EN-standard 335), om konstruktionen inte kontinuerligt ligger under den lägsta vattenlinjen. I övriga användningsändamål med krav på strukturell hållfasthet lämnas det impregnerade träets hållfasthet och den nödvändiga impregneringshalten till konstruktionsplaneraren eller användaren att besluta.

1.3. Upprepad hudkontakt

Användningen av CCA-impregnerat trä är på grund av möjligheten till upprepad hudkontakt i allmänhet förbjuden i broräcken. Professionella byggare får likväl använda CCA-impregnerat trä i sådana konstruktioner i exempelvis bryggor och broar, där träets strukturella hållfasthet är nödvändig för människans säkerhet och där hudkontakt inte är möjlig. En upprepad hudkontakt med kraftlednings-, telekommunikations- och belysningsstolpar är heller inte sannolik, varför användningen av CCA-impregnerat trä i trästöttor för sådana stolpar därmed också är tillåten.

Genom ytbehandling av impregnerat trä, såsom målning, kan användningsobjektet inte göras tillåtet. Med ytbehandling kan likväl utsöndringen av arsen i miljön från redan på plats befintliga strukturer minskas.

1.4. Bostadsområden

Med bostadsområde förstås här en bostadsbyggnad och dess omedelbara gårdsplan. Även fritidsbostad och dess gårdsplan anses höra till begreppet bostadsområde. Trä som innehåller arsen får följaktligen heller inte användas i fundament och stödstrukturer för avsatser inom gårdsplanen. Andra eventuella användningsobjekt inom bostadsområden (såsom terrasser) är uteslutna också därmed att de i förordningen inte annars heller nämnts bland tillåtna användningsobjekt. Samma sak gäller terrassgrunder. Det är inte tillåtet att använda CCA-impregnerat trä i bärande konstruktioner av bryggor i samband med hushåll och fritidsbostäder.

2. Märkning av CCA-impregnerat trä

CCA-impregnerat trä, som ska överlåtas till marknaden för återanvändning, bör enligt REACH-förordningens bilaga XVII punkt 19 (4) c förses med märkning på följande sätt:

- Trä som släpps ut på marknaden och som behandlats med arsenikförening eller preparat innehållande sådan ska individuellt märkas på följande sätt: "*Vain ammattimaiseen ja teollisuuskäyttöön, sisältää arseenia.*" "*Endast för användning i industrianläggningar och för yrkesmässigt bruk. Innehåller arsenik.*"
Trä som släpps ut på marknaden i förpackningar: "*Puuta käsiteltäessä käytettävä käsineitä. Hengityksensuojainta ja silmiensuojainta käytettävä puuta sahattaessa tai työstettäessä. Syntynyt puujäte on käsiteltävä ongelmajätteenä hyväksynnän saaneessa laitoksessa.*" "*Använd skyddshandskar vid hantering av detta trä. Använd dammfiltermask och skyddsglasögon vid skärning eller annan bearbetning av detta trä. Avfall från detta trä ska behandlas som farligt avfall av ett godkänt företag.*"

Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) och miljöministeriet rekommenderar att den som släpper ut trä på marknaden ansvarar för att mottagaren av på nytt överlåtet CCA-impregnerat trävirke får, förutom de i förordningen nämnda minimimärkningarna, också bruksanvisningar, som innehåller bl.a. följande uppgifter:

1. *de i REACH-förordningen för trävirke godkända användningsändamålen (t.ex. "Får endast användas i objekt, där träets strukturella hållfasthet är nödvändig för människan eller boskapen och om det är osannolikt att människan kommer i hudkontakt med impregnerat trä.");*

2. uppgifter om begränsningarna gällande användning av det behandlade träet och anvisningar om att det behandlade träet inte borde bearbetas på annat sätt än genom kapning av längden;
3. anvisningar gällande förebyggande av hälso- och miljörisker under lagring, bearbetning och användning av det behandlade träet och
4. anvisningar för en vederbörlig uppsamling och hantering av avfall som härstammar från trävirke, inklusive skyldigheten att sända trävirke för vederbörlig avfallshantering, när det i sin användning kommit till slutet av sin livscykel.
5. vidare följande varningar: "Den vid impregneringen använda träskyddskemikalien innehåller arsenik- och kromföreningar, som är hälso- och miljöfarliga ämnen."

Om CCA-impregnerat trä släpps ut på marknaden som färdiga trävaruprodukter (byggnadselement, såsom inre delar i bryggelement) bör konstruktionerna förses med individuella och förpackningsmärkningar på sätt som REACH-förordningen anger. Därtill bör ovannämnda bruksanvisningar ges mottagarna. Alla märkningar, som ska göras på trävaruprodukter (både de individuella- och de på förpackningarna) kan göras på en och samma etikett.

Bruksanvisningen för det impregnerade träet bör förmedlas ända fram till användaren av träet.

3. Återanvändning och avfallsservice gällande ur bruk taget arsenikhaltigt trä

3.1. Som sådant återanvändbart trä

Impregnerat trä som varit i bruk, betraktas inte enligt EU-domstolens rättspraxis som avfall, om det som sådant utan föregående förvandlingar lämpar sig för återanvändning och det tämligen omedelbart med säkerhet återanvänds med beaktande av för impregnerat trä uppställda, ovan i punkt 1 avsedda begränsningar och andra fordringar.

3.2. Efter förvandling på nytt återanvändbart trä

Om ur bruk taget trä inte direkt utan förvandling kan återanvändas klassas det som avfall enligt punkt 3.3. Om murkna delar eller exempelvis isolatorerna på elstolpar avlägsnas på ett sådant sätt att det ur bruk tagna impregnerade träet lämpar sig för återanvändning, upphör det att vara avfall efter förvandling, om träet återanvänds tämligen omedelbart enligt punkt 1. De ovanbeskrivna förvandlingarna utgör professionellt utnyttjande av avfall och av verksamhetsutövare som utför sådana krävs erforderligt miljötillstånd. Mellanlagring av träd som uppkommer inom den egna verksamheten för förberedelse för återanvändning anses inte som lagring av avfall och transport till detta eget lager för transport av avfall.

Enligt myndigheternas synsätt betyder detta i praktiken att trämaterial, som tagits ur sitt ursprungliga bruk (exempelvis elstolpar), kan endast överlåtas för återanvändning som produkt för användningsändamål enligt punkt 1 i denna anvisning, om obrukbara delar har avlägsnats därur. Om exempelvis ur bruk tagna, delvis murkna stolpar eller stolpar med i övrigt obrukbara delar som sådana överlåts åt mottagare, regleras de och deras mottagande och förvandling som varande avfall, se punkt 3.3.

Aktör ska i alla situationer ombesörja att kapnings- och bearbetningsavfall hanteras som farligt avfall. Trä bör inte utsättas för annan bearbetning än kapning av längden.

3.3. Avfallsträ

Klassificeringen av CCA-impregnerat trä som avfall bestäms enligt definitionen på avfall i avfallslagen (646/2011) 5 § 1 moment. Trä, som impregnerats med arsenikhaltigt impregneringsmedel klassificeras som farligt avfall med stöd av statsrådets förordning om avfall (179/2012, nedan kallad av-

fallsförordningen). Vid återanvändning och i annan avfallshantering ska särskild noggrannhet iaktas för att förhindra miljö- och hälsorisker. Vid hantering av arsenikhaltigt träavfall ska utöver det ovanstående följande iaktas:

1. Miljötillstånd krävs för industriell eller yrkesmässig hantering av träavfall (MSL 527/2014 27 §). Tillstånd krävs också för upplagring av avfallet, med undantag för tillfällig upplagring på avfallens uppkomstplats före borttransport.
2. Innehavare av träavfall (med undantag för hushåll), insamlare, yrkesmässig transportföretagare/transportör, förmedlare samt avfallens industriella- eller yrkesmässiga hanterare eller annan innehavare av miljötillstånd ska föra bok över mängden av uppkommit, insamlat, transporterat, förmedlat och behandlat träavfall, dess arter, kvalitet, mängd, källa och leverans, samt behandling och transport av träavfall till annan plats (avfallslag 118-119 §).
3. För överlåtelse och förflyttning av träavfall ska transportdokument enligt avfallslagen 121 § uppgöras. Avfallet ska märkas och förpackas i enlighet med avfallsförordningen 7-9 §.
4. Träavfall får endast överlätas till i avfallslagen 29 § 1 moment 1-2 punkterna avsedd mottagare. I praktiken betyder detta att arsenikhaltigt träavfall endast får överlätas till mottagare som erhållit miljötillstånd eller som godkänts på basis av anmälan; godkända mottagningsplatser kan vara exempelvis för förbränning av ifrågavarande avfall specialiserad förbränningsanläggning för farligt avfall, förbehandlingsanläggning eller plats, där avfallet lagras före leverans till platsen för slutligt utnyttjande eller behandling. Godkända mottagningsplatser finns nämnda till exempel på www.kierratys.info.
5. Tillstånd skall inhämtas av Finlands miljöcentral samt transiterings- och mottagarländernas myndigheter för export av träavfall som klassificerats som farligt avfall till annat land (EU:s s.k. avfallstransportförordning 1013/2006). Export av farligt avfall till länder utanför OECD, såsom Ryssland, är helt förbjudet.

Enligt de givna fordringarna gällande bedömningen och grunderna för lämpligheten av en avfallsdeponering på avstjälningsplats (statsrådets förordning 331/2013) har deponeringen på avstjälningsplats av trämaterial, som behandlats med CCA-impregneringsmedel, i praktiken varit helt förbjuden från 1.9.2006.

4. Tillsyn

Användningen av CCA-impregnerat trä övervakas främst av kommunens miljöskyddsmyndighet. Avfallslagens tillsynsmyndigheter (Närings-, trafik- och miljöcentralerna samt kommunernas miljöskyddsmyndigheter) övervakar att CCA-impregnerat trämaterial, som tagits ur bruk, hanteras på ändamålsenligt sätt samt kraven på märknings- och överföringshandlingar. Tukes övervakar säljning av CCA-impregnerat trä som produkt (inte som avfall).

Den här dokumenten presenteras Säkerhets- och kemikalieverkets (Tukes) och miljöministeriets gemensamma syn på tillämpningen av kommissionens förordning i förening med vissa andra bestämmelser. Ställningstagandena är inte juridiskt bindande. I sista hand avgörs tolkningarna av domstol.

Lagstiftning och rättspraxis:

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr [1907/2006](#) (s.k. REACH förordning)

Avfallslag [646/2011](#)

Miljöskyddslag [527/2014](#)

Statsrådets förordning om avfall [179/2012](#)

Statsrådets förordning om avstjälningsplatser [331/2013](#)

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr [1013/2006](#) om transport av avfall

EU DOMSTOLENS DOM ([mål C-358/11](#)) angående genomförandet av arbeten för att återställa en led med körspänger, vilkas underliggande konstruktion består av ur bruk tagna telefonstolpar av trä som behandlats med en så kallad CCA-lösning

Högsta förvaltningsdomstolens beslut [HFD:2013:102](#) angående genomförandet av arbeten för att återställa en led med körspänger, vilkas underliggande konstruktion består av ur bruk tagna telefonstolpar av trä som behandlats med en så kallad CCA-lösning

Högsta förvaltningsdomstolens beslut [HFD:2015:54](#) om åtgärdsstillstånd för en redan anlagd brygga